¥Àæ¸ÀÄÛvÀ 0iÀÄÄUÀzÀ vÀ0vÀdÕjUÉ ºÀ¼É0iÀÄ ªÀiÁUÀðzÀ²ðUÀ¼ÀÄ

§£ÁðqïðgÀªÀgÀ "PÁ0iÀÄð¤ªÁðºÀPÀgÀ PÁ0iÀÄðUÀ¼ÀÄ" ¥Àæ¸ÀÄÛvÀvÉ.

¨sÁgÀvÀzÀ°è£À ¤ªÀðºÀuÁ ±Á¯ÉUÀ¼À ¥ÀoÀåPÀæªÀÄzÀ°è PÉ®ªÀÅ ±ÀQÛ±Á° PÀÈwUÀ¼ÀÄ ºÀ¼É0iÀÄ PÁ®zÀ ¢£Á0PÀzÀ ¸Á»vÀåUÀ¼ÀÄ J0§ÄzÁV ªÀÄÆ¯ÉUÉ ºÉÆÃVªÉ. E0¢£À ªÀÄnÖUÉ C®0PÁjPÀ ¸Á»vÀåªÀÅ ¤ªÀðºÀuÁ zÁR¯ÉUÀ¼À°è ¸ÀgÀ¼ÀªÁzÀ DzÀgÉ ¸ÀªÀÄUÀæ jÃw0iÀÄ°è ªÀåPÀÛ¥Àr¹zÀ M¼À£ÉÆÃlUÀ¼ÀÄ ªÀÄvÀÄÛ vÀvÀé a0vÀ£ÉUÀ¼À£ÀÄß MzÀV¸À®Ä «¥sÀ®ªÁVªÉ, DzÀgÉ EzÀÄ ªÁå¥ÁgÀ ªÀÄvÀÄÛ ªÁå¥ÁgÉÃvÀgÀ ªÀ®0iÀÄUÀ¼À°è, «±ÉÃµÀªÁV zÉÆqÀØ ¸À0¸ÉÜUÀ¼À°è «¥sÀ®UÉÆ¼ÀÄîwÛgÀÄªÀ ªÀÄvÀÄÛ PÀÄ¹0iÀÄÄwÛgÀÄªÀ ¸À0¸ÉÜUÀ¼À£ÀÄß gÀQë¸À®Ä E£ÀÆß ¸ÀºÁ0iÀÄ ªÀiÁqÀÄvÀÛzÉ. zÉÃ±ÀzÀ ªÀÄvÀÄÛ d£ÀgÀ DyðPÀ K½UÉUÉ ¸ÀªÀiÁ£À jÃw0iÀÄ°è ªÀiÁUÀðzÀ±Àð£À ªÀiÁqÀÄªÀ°è ¸ÀPÁðgÀ, C¢üPÁgÀ±Á» ªÀÄvÀÄÛ ««zsÀ gÁdQÃ0iÀÄ ¥ÀPÀëUÀ¼À0vÀºÀ zÉÆqÀØ, ªÀÄÄPÀÛ ªÀåªÀ¸ÉÜUÉ EzÀÄ G¥À0iÀÄÄPÀÛªÁVzÉ.

DZÉð¸ÀÖgï §£Áðqïð gÀªÀgÀ "PÁ0iÀÄð¤ªÁºÀPÀgÀ PÁ0iÀÄðUÀ¼ÀÄ" C¨sÁå¸À ªÀiÁqÀÄªÀ ªÀåªÀ¸ÁÜ¥ÀPÀj0zÀ §gÉ0iÀÄ®àlÖ C0vÀºÀ M0zÀÄ PÀÈw0iÀiÁVzÉ. EzÀÄ ««zsÀ «¨sÁUÀUÀ¼À°è£À J¯Áè ªÀåªÀ¸ÁÜ¥ÀPÀjUÉ, «±ÉÃµÀªÁV »j0iÀÄ ªÀÄvÀÄÛ G£ÀßvÀ ªÀÄlÖzÀ ¥ÁoÀUÀ¼À£ÀÄß ºÉÆ0¢zÉ, DzÀgÉ zÉÃ±ÀzÀ ¤ªÀðºÀuÁ ±Á¯ÉUÀ¼À°è ¨sÉÆÃzsÀ£É ªÀÄvÀÄÛ vÀgÀ¨ÉÃw PÁ0iÀÄðPÀæªÀÄUÀ¼À°è CªÀgÀ §Ä¢ÞªÀ0wPÉ0iÀÄ ªÀiÁvÀÄUÀ¼À£ÀÄß «gÀ¼ÀªÁV ZÀj¸À¯ÁVzÉ. J0§vÀÄÛ ªÀµÀðUÀ¼À »0zÉ §gÉ0iÀÄ¯ÁzÀ ¸À0WÀl£É0iÀÄ ¥ÀæªÀÄÄR ¥ÀjPÀ®à£ÉUÀ¼ÀÄ ªÀÄvÀÄÛ ¤ªÀðºÀuÉ0iÀÄ vÀ0vÀæUÀ¼ÀÄ E0¢UÀÆ ¥Àæ¸ÀÄÛvÀªÁVªÉ ªÀÄvÀÄÛ J¯Áè ºÀ0vÀUÀ¼À°è «zÁåyðUÀ¼ÀÄ ªÀÄvÀÄÛ C¨sÁå¸À ªÀiÁqÀÄªÀ ªÀåªÀ¸ÁÜ¥ÀPÀgÀ UÀªÀÄ£ÀPÉÌ vÀgÀ§ºÀÄzÀÄ. F n¥ÀàtÂ0iÀÄÄ PÉ®ªÀÅ ¥ÀæªÀÄÄR ¥ÁoÁ¼À£ÀÄß «ªÀj¸ÀÄvÀÛzÉ.

§£ÁðqïðgÀªÀgÀ ¸À0¸ÉÜ0iÀÄ ¥ÀjPÀ®à£É

§£ÁðqïðgÀªÀgÀ ¸À0¸ÉÜUÀ¼À£ÀÄß ¸ÀºÀPÁj ªÀåªÀ¸ÉÜ J0§ÄzÁV ªÁåSÁå¤¹zÁÝgÉ, ««zsÀ ¥Á®ÄzÁgÀgÀ ¸ÀºÀPÁj ªÀåªÀ¸ÉÜ0iÀÄ ¸ÀzÀ¸ÀågÀ£ÁßV ªÀiÁqÀ¯ÁVzÉ, CªÀgÀ GzÉÝÃ±ÀUÀ¼ÀÄ ¸ÀºÀPÁj ªÀåªÀ¸ÉÜ0iÀÄ GzÉÝÃ±ÀzÉÆ0¢UÉ ©ü£ÀßªÁVgÀ§ºÀÄzÀÄ[1]. C£ÉÃPÀ ªÉÃ¼É PÉ®ªÀÅ ¸ÀzÀ¸ÀågÀÄ ¥Áæ§®åºÉÆ0¢gÀÄvÁÛgÉ ªÀÄvÀÄÛ PÉ®ªÉÇªÉÄä GzÉÆåÃVUÀ¼ÀÄ3, PÉ®ªÉÇªÉÄä ªÀiÁ°ÃPÀgÀÄ4, PÉ®ªÉÇªÉÄä ¥ÀÇgÉÊPÉzÁgÀgÀÄ[5], EvÀgÀ ¨Áj UÁæºÀPÀgÀÄ6, PÉ®ªÉÇªÉÄä zÉÆqÀØ¥ÀæªÀiÁtzÀ°è ¸ÀPÁðgÀ ªÀÄvÀÄÛ ¸ÀªÀiÁd »ÃUÉ ¸ÀºÀPÁj ªÀåªÀ¸ÉÜUÉ CªÀgÀÄ ¤ÃqÀÄwÛgÀÄªÀ PÉÆqÀÄUÉUÉ C¸ÀªÀiÁ£ÀªÁzÀ ¸ÀºÀPÁgÀ¢0zÀ G0mÁUÀÄªÀ ¥Àæ0iÉÆÃd£ÀUÀ¼À°è ºÉaÑ£À ¥Á®£ÀÄß §0iÀÄ¸ÀÄvÁÛgÉ2. §£ÁðqïðgÀªÀgÀ ¸ÀºÀPÁj ªÀåªÀ¸ÉÜ0iÀÄ ¥ÀjPÀ®à£É0iÀÄÄ ¸À0¸ÉÜ0iÀÄ°è ¤¶Ìç0iÀÄ, ªÀiÁ£ÀªÉÃvÀgÀ C0±ÀUÀ¼À£ÀÄß

M¼ÀUÉÆ0r®èªÁzÀgÀÆ, £À£Àß ªÉÊ0iÀÄQÛPÀ C£ÀÄ¨sÀªÀªÀÅ ¨sËwPÀ ¸ÀévÀÄÛUÀ¼ÀÄ[8] (vÀ0vÀæeÁÕ£À, ¸ÁÜªÀgÀ, 0iÀÄ0vÉÆæÃ¥ÀPÀgÀtUÀ¼ÀÄ, PÀlÖqÀUÀ¼ÀÄ ªÀÄvÀÄÛ ¨sÀÆ«Ä) ¸ÉÃjzÀ0vÉ PÀ¤µÀ× ºÉaÑ£À ¥Àæ0iÉÆÃd£ÀUÀ¼À£ÀÄß ¤ÃqÀÄvÀÛzÉ J0§ÄzÁV vÉÆÃj¸ÀÄvÀÛzÉ. EzÀÄ EvÀgÀ ¸ÀQæ0iÀÄ ¸ÀzÀ¸Àåj0zÀ ¤jÃQë¸À§ºÀÄzÁzÀµÀÄÖ PÀ¤µÀÖ ¸ÀégÀ, PÀÆUÀÄ ªÀÄvÀÄÛ £ÁªÀÅ ¸ÀÄ®¨sÀªÁV CxÀð ªÀiÁrPÉÆ¼Àî§ºÀÄzÁzÀ ¨sÁµÉ0iÀÄ°è ¥Àæw¨sÀl£ÉUÉÆ¼À¥ÀqÀ§ºÀÄzÀÄ.

§£Áðqïðgª ÀgÀ ¸À0¸ÉÜ0iÀÄ ¥ÀjPÀ®à£É0iÀÄÄ ¸ÀºÀPÁj ªÀåªÀ¸ÉÜ0iÀiÁVzÉ, EzÀgÀ°è J¯Áè ¥Á®ÄzÁgÀgÀÄ ¸ÀªÀiÁ£ÀªÁV ¥ÀæªÀÄÄRgÁVzÁÝgÉ, EzÀÄ ºÀ®ªÀÅ «zsÀUÀ¼À°è G¥À0iÀÄÄPÀÛªÁVzÉ. ªÉÆzÀ®£É0iÀÄzÁV ¥ÀjUÀt£É0iÀÄ°è ¸ÀªÀÄvÉÆÃ®£ÀªÀ£ÀÄß J¯Áè ¥Á®ÄzÁgÀjUÉ ¸ÀªÀiÁ£À jÃw0iÀÄ°è ¥ÀÇgÉÊ¸ÀÄªÀ CUÀvÀåªÀ£ÀÄß EzÀÄ ¸ÀÆa¸ÀÄvÀÛzÉ. PÁ0iÀÄðvÀ0vÀæUÁgÀ£ÀÄ ±ÀQÛ0iÀÄÄvÀ ¥Á®ÄzÁgÀgÀ ¨ÉÃrPÉUÀ½UÉ M¼ÀUÁUÀ¨ÁgÀzÀÄ CxÀªÁ ¥ÀæeÁÕ¥ÀÇªÀðPÀªÁV/Cj«®èzÉ PÉ®ªÀÅ CxÀªÁ ¨sËwPÀ ¸ÀévÀÄÛUÀ¼À0vÉ[9] EvÀgÀ ±Á0vÀ ¥Á®ÄzÁgÀgÀ£ÀÄß ¤®ðQë¸À¨ÁgÀzÀÄ. ¢ÃWÁðªÀ¢ü0iÀÄ°è C0vÀºÀ vÀ¥ÀåöàUÀ¼ÀÄ zÀÄ¨Áj0iÀiÁV ¥Àjt«Ä¸À§ºÀÄzÀÄ CxÀªÁ ¸À0¸ÉÜ0iÀÄ CvÀå0vÀ CªÀ£ÀwUÉ PÁgÀtªÁUÀ§ºÀÄzÀÄ[10].

JgÀqÀ£É0iÀÄzÁV, ¸À0¸ÉÜ0iÀÄ ªÀåªÀºÁgÀUÀ¼À£ÀÄß ¸ÁV¸À®Ä CUÀvÀå«gÀÄªÀ ¸ÀévÀÄÛUÀ¼À[11] «±Á® ªÀUÀðUÀ¼À°è M0zÀÄ CxÀªÁ E£ÉÆß0zÀPÉÌ C¹ÛvÀézÀ°ègÀÄªÀ ¥Á®ÄzÁgÀgÀÄ ¥ÀÇgÉÊPÉ/PÉÆqÀÄUÉ ¤ÃqÀÄªÀ ¹Üw0iÀÄ°è®è¢zÁÝUÀ, E£ÉÆß§â ¥Á®ÄzÁgÀgÀ ¸ÀºÁ0iÀÄªÀ£ÀÄß ¥ÀqÉ0iÀÄ®Ä EzÀÄ ¸ÀºÁ0iÀÄ ªÀiÁqÀÄvÀÛzÉ.

ªÀÄÆgÀ£É0iÀÄzÁV CxÀªÁ CzÀQÌ0vÀ ªÀÄÄRåªÁV, §£Áðqïðgª ÀgÀ ¸À0¸ÉÜ0iÀÄ ¥ÀjPÀ®à£É0iÀÄÄ ¸Á0¹ÜPÀ WÀ£ÉÆÃzÉÝÃ±À ªÀÄvÀÄÛ ¥Àæw ¸À0¸ÉÜ0iÀÄ ¢ÃWÁðªÀ¢ü0iÀÄ G½«UÁV ¥ÀæªÀÄÄR GzÉÝÃ±ÀUÀ¼À ¸Àj0iÀiÁzÀ «ªÀgÀuÉ0iÀÄ£ÀÄß gÀÆ¦¸À®Ä ¸ÀºÁ0iÀÄ ªÀiÁqÀÄvÀÛzÉ.

WÀ£ÉÆÃzÉÝÃ±ÀzÀ ¥ÀjPÀ®à£É

§£Áðqïð ºÉÃ¼ÀÄªÀ0vÉ, ¸À0¸ÉÜUÀ¼À (¸ÀºÀPÁj ªÀåªÀ¸ÉÜ) GzÉÝÃ±ÀUÀ¼ÀÄ ¸ÀºÀPÁj ªÀåªÀ¸ÉÜ0iÀÄ ¸ÀzÀ¸Àåjv0vÀ ©ü£ÀßªÁVgÀÄvÀÛzÉ. ºÁUÁzÀgÉ ¸ÀºÀPÁj ªÀåªÀ¸ÉÜUÀ¼À GzÉÝÃ±ÀUÀ¼À£ÀÄß ºÉÆ0¢¸À§ºÀÄzÉÃ? ¥Àæw0iÉÆ0zÀÄ ¸À0¸ÉÜ0iÀÄÄ ¸ÀªÀiÁdzÀ PÉ®ªÀÅ CxÀªÁ EvÀgÀ CUÀvÀåUÀ¼À£ÀÄß ¥ÀÇgÉÊ¸À®Ä[12] gÀa¸À®ànÖgÀÄvÀÛzÉ. ¸ÀªÀiÁdzÀ M0zÀÄ CxÀªÁ ºÉaÑ£À CUÀvÀåUÀ¼À£ÀÄß ¥ÀÇgÉÊ¸ÀÄªÀÅzÀÄ ¸À0¸ÉÜ0iÀÄ zsÉåÃ0iÀÄªÁVgÀÄvÀÛzÉ. DzÀgÉ GzÉÝÃ±ÀzÀ »0zÉ GzÉÝÃ±ÀPÁÌV vÀ£Àß ºÀÈzÀ0iÀÄªÀ£ÀÄß «ÄÃ¸À°qÀÄªÀ GvÁìºÀªÀ£ÀÄß[13] ºÉÆ0¢gÀÄªÀ M§â GzÉÝÃ±ÀPÁgÀPÀ EgÀ¨ÉÃPÀÄ ªÀÄvÀÄÛ ¸ÀªÀiÁdzÀ UÀÄgÀÄw¸À¯ÁUÀzÀ CUÀvÀåªÀ£ÀÄß ¥ÀÇgÉÊ¸ÀÄªÀ ªÀÄÆ®PÀ

¸ÀªÀiÁdPÉÌ ¸ÉÃªÉ ¸À°è¸À¨ÉÃPÀÄ. 0iÀÄ±À¹éÃ ¸À0¸ÉÜ0iÀÄÄ GzÉÝÃ±ÀPÁgÀPÀ£ÁzÀ £Á0iÀÄPÀ£À£ÀÄß[14] ºÉÆ0¢gÀ¨ÉÃPÀÄ, CªÀgÀÄ PÀ0ªÀiÁ0qÀgï DV GzÉÝÃ±ÀPÉÌ PÉ®¸À ªÀiÁqÀÄvÁÛgÉ.

GzÉÝÃ±ÀUÀ¼À£ÀÄß ºÉÆ0¢gÀÄªÀÅzÀÄ, PÁ0iÀÄðvÀ0vÀæUÀ¼À D0iÉÄÌ, ««zsÀ ¸À0¥À£ÀÆä®UÀ¼ÀÄ ªÀÄvÀÄÛ ªÀÄÆ®¸ËPÀ0iÀÄðUÀ¼À §zÀÞvÉ/C©üªÀÈ¢Þ, ¸À0¸ÉÜ0iÀÄ gÀZÀ£É, ªÀåªÀ¸ÉÜUÀ¼ÀÄ, ¤ÃwUÀ¼ÀÄ, PË±À®åUÀ¼ÀÄ ªÀÄvÀÄÛ J®èQÌ0vÀ ºÉZÁÑV CzÀÄ ºÀ0aPÉ0iÀÄ ªÀiË®åUÀ¼À[15] ¨sÁUÀªÁVzÀÄÝ, ¸À0¸ÉÜ0iÀÄ PÁ0iÀÄð¤ªÀðºÀuÉ0iÀÄ J¯Áè C0±ÀUÀ¼À£ÀÄß GzÉÝÃ±ÀzÀ ¸ÀàµÀÖvÉ0iÀÄÄ KQÃPÀj¸ÀÄvÀÛzÉ, ¸ÀÆPÀÛªÁzÀ C£Ë¥ÀZÁjPÀ gÀZÀ£É0iÀÄ ªÀÄÆ®PÀ O¥ÀZÁjPÀ ¸À0WÀl£É0iÀÄ gÀZÀ£É0iÀÄ°è£À J¯Áè C0vÀgÀUÀ¼À £ÀqÀÄªÉ ªÀiÁqÀÄvÀÛzÉ, J¯Áè ¤zsÁðgÀzÀ ¸À0zÀ¨sÀðUÀ¼À£ÀÄß £ÉÆÃrPÉÆ¼ÀÄîªÀ O¥ÀZÁjPÀ ¸À0¸ÉÜ0iÀÄ£ÀÄß «£Áå¸ÀUÉÆ½¸À®Ä ¸ÁzsÀå«®èzÀ PÁgÀt EzÀÄ CªÀ±ÀåPÀªÁVzÉ[16]. ªÀÄvÉÆÛ0zÉqÉ, ¸ÀàµÀÖvÉ0iÀÄ PÉÆgÀvÉ0iÀÄÄ ««zsÀ C0±ÀUÀ¼À £ÀqÀÄªÉ ºÉaÑ£À ªÀÄlÖzÀ C¸À0UÀvÀvÉUÉ PÁgÀtªÁUÀ§ºÀÄzÀÄ, EzÀÄ ¸À0¸ÉÜ0iÀÄ[18] PÀÄ¹vÀ ªÀÄvÀÄ £Á0iÀÄPÀvÀéPÉÌ[19] zÀ0qÀUÀ¼ÀÄ ¸ÉÃjzÀ0vÉ[17] ¨sÀ0iÀÄ0PÀgÀªÁzÀ G¥ÉÇÃvÀÌöÈµÀÖ PÁ0iÀÄðPÀëªÀÄvÉUÉ PÁgÀtªÁUÀ§ºÀÄzÀÄ.

GzÉÝÃ±ÀªÀ£ÀÄß C¼ÀªÀr¸ÀÄªÀÅzÀÄ : ¸À0¸ÉÜ0iÀÄ ¥ÀjuÁªÀÄPÁjvÀé ªÀÄvÀÄÛ zÀPÀëvÉ

¸À0¸ÉÜ0iÀÄ PÁ0iÀÄðPÀëªÀÄvÉ0iÀÄ UÀÄjUÀ¼ÀÄ, CzÀgÀ ªÀiÁ¥À£À ªÀÄvÀÄÛ ªÉÄÃ°éZÁgÀuÉ0iÀÄÄ CzÀgÀ ªÉÄÃ¯É CªÀ®0©vÀªÁVgÀÄªÀÅzÀj0zÀ, GzÉÝÃ±ÀUÀ¼À£ÀÄß C¼ÀªÀr¸ÀÄªÀÅzÀÄ M0zÀÄ ¥ÀæªÀÄÄPÀ ZÀlÄªÀnPÉ0iÀiÁVzÉ. ºÁUÁV ªÉÆzÀ® GzÉÝÃ±ÀªÀÅ WÀ£ÉÆÃzÉÝÃ±À¢0zÀ DgÀ0¨sÀªÁUÀ¨ÉÃPÀÄ; ¸À0¸ÉÜ0iÀÄÄ ¸ÀªÀiÁdzÀ CUÀvÀåvÉ0iÀÄ£ÀÄß JµÀÄÖ ªÀÄnÖUÉ ¥ÀÇgÉÊ¹zÉ J0§ÄzÀÄ ¸ÉÃªÉ ¸À°è¹zÀ UÁæºÀPÀgÀ ¸À0SÉå CxÀªÁ ªÀiÁgÁlªÁzÀ GvÀà£ÀßUÀ¼ÀÄ CxÀªÁ ¸ÉÃªÉUÀ¼À ªÉÄÃ¯É ¥Àæw¥sÀ°¸ÀÄvÀÛzÉ. CzÀ£ÀÄß ZÁeïð ªÀiÁrzÀ ¨É¯É¬Ä0zÀ UÀÄtÂ¹zÁUÀ, DzÁ0iÀÄ /ªÀiÁgÁl J0§ÄzÁV PÀgÉ0iÀÄ®àqÀÄvÀÛzÉ. DzÁ0iÀÄ/ªÀiÁgÁlzÀ°è£À ¨É¼ÀªÀtÂUÉ¬Ä0zÀ ¸À0¸ÉÜ0iÀÄÄ gÀa¸À¯ÁzÀ GzÉÝÃ±ÀªÀ£ÀÄß ¸Á¢ü¸ÀÄªÀ°è JµÀÄÖ ***¥ÀjuÁªÀÄPÁj***0iÀiÁVzÉ[20] J0§ÄzÀgÀ ªÀiÁ£ÀPÀªÁVgÀÄvÀÛzÉ (¸ÁªÀiÁ£ÀåªÁV CzÀgÀ ¨ÉÃrPÉ ¥ÀnÖ0iÀÄ°è «ªÀj¸À¯ÁVzÉ, EzÀ£ÀÄß ªÉÄªÉÆÃgÁ0qÀªÀiï D¥sï C¸ÉÆÃ¹0iÉÄÃµÀ£ï J0zÀÄ PÀgÉ0iÀÄ¯ÁUÀÄvÀÛzÉ).

JgÀqÀ£ÉÃ GzÉÝÃ±ÀzÀ CUÀvÀåªÀ£ÀÄß §£Áðqïðì PÀÆqÀ ZÉ£ÁßV «ªÀj¹zÁÝgÉ. ¸À0¸ÉÜUÉ¼ÀÄ ¥ÀjuÁªÀÄPÁj0iÀiÁVgÀ¨ÉÃPÀÄ, CzÉÃ ¸ÀªÀÄ0iÀÄzÀ°è ¸À0¸ÉÜ0iÀÄ ªÀåªÀ¸ÁÜ¥ÀPÀgÀÄ ««zzsÀ ¥Á®ÄzÁgÀgÀÄUÀ¼ÀÄ ¤ÃrzÀ PÉÆqÀÄUÉUÀ¼À MlÄÖ ªÉÆvÀÛzÀ ¥sÀ°vÁ0±ÀªÀÅ J¯Áè ¸ÀzÀ¸ÀågÀÄ ªÀiÁqÀÄªÀ ¤jÃPÉëUÀ¼À MlÄÖ ªÉÆvÀÛQÌ0vÀ ºÉZÀÄÑ CxÀªÁ PÀ¤µÀ×PÉÌ ¸ÀªÀÄ£ÁVvÀÄvÀÛzÉ J0§ÄzÀ£ÀÄß

RavÀ¥Àr¹PÉÆ¼Àî¨ÉÃPÀÄ, EzÀ®è¢zÀÝgÉ 0iÀiÁªÉÇ§â CxÀªÁ EvÀgÀ ¥Á®ÄzÁgÀgÀÄ CªÀgÀÄ ¤jÃQë¹zÀÝ£ÀÄß ¥ÀqÉ0iÀÄ¯ÁUÀÄªÀÅ¢®è ªÀÄvÀÄÛ vÀªÀÄä ¸ÀºÀPÁgÀªÀ£ÀÄß »0vÉUÉzÀÄPÉÆ¼ÀÄîvÁÛgÉ, EzÀgÀ ¥ÀjuÁªÀÄªÁV ¢ÃWÁðªÀ¢ü0iÀÄ°è (PÉ®ªÉÇªÉÄä C¯ÁàªÀ¢ü0iÀÄ°è0iÀÄÆ ¸ÀºÀ), EvÀgÀ ¥Á®ÄzÁgÀgÀÄ vÀªÀÄä ¸ÀºÀPÁgÀªÀ£ÀÄß M0zÉÆ0zÁV »0vÉUÉzÀÄPÉÆ¼ÀÄîªÀ C§âgÀ¢0zÀ ºÀj0iÀÄÄªÀ d®¥ÁvÀzÀ ªÀiÁzÀj0iÀÄ°è ¸À0¸ÉÜ0iÀÄ PÀÄ¹vÀPÉÌ PÁgÀtªÁUÀÄvÀÛzÉ[21].

««zsÀ ¥Á®ÄzÁgÀgÀ PÉÆqÀÄUÉUÀ¼À ¥Àæ0iÀÄvÀßUÀ¼À ¹£Àfð ªÀÄÆ®PÀ ºÉZÀÄÑªÀj GvÁàzÀ£É0iÀÄÄ ¸À0¸ÉÜ0iÀÄ ¢ÃWÁðªÀ¢ü G½«UÉ C¤ªÁ0iÀÄðªÁUÀÄvÀÛzÉ. M0zÀÄ ªÀåªÀºÁgÀzÀ°è ¯Á¨sÀªÀÅ ºÉZÀÄÑªÀj G½vÁ0iÀÄzÀ ¸ÀÆZÀPÀªÁUÀÄvÀÛzÉ. ºÁUÁV ***zÀPÀëvÉ0iÀÄ***[22] C¼ÀvÉ0iÀiÁV ¯Á¨sÀªÀÅ ¸À0¸ÉÜ0iÀÄ ¢ÃWÁðªÀ¢ü G½ªÀÅ ªÀÄvÀÄÛ 0iÀÄ±À¹ìUÉ JgÀqÀ£ÉÃ PÀqÁØ0iÀÄ GzÉÝÃ±ÀªÁVzÉ. "¯Á¨sÀ"zÀ §UÉÎ F ¸ÀàµÀÖvÉ0iÀÄÄ ¸À0¸ÉÜUÀ¼À §UÉV£À §£Áðqï ¥ÀjPÀ®à£É¬Ä0zÀ ªÀiÁvÀæ §gÀÄvÀÛzÉ ªÀÄvÀÄÛ C0xÉÆÃ¤ JwÛ»r¢zÁÝgÉ.

¸À0¸ÉÜ0iÀÄ §UÉÎ §£Áðqïðì ¥ÀjPÀ®à£É , CzÀgï GzÉÝÃ±À (¸ÀzÀ¸ÀåjV0vÀ ©ü£ÀßªÁVzÉ) ¸À0¸ÉÜUÀ¼À ¢ÃWÁðªÀ¢ü0iÀÄ G½«UÁV ¯Á¨sÀ/ºÉZÀÄÑªÀj G½vÁ0iÀÄ ªÀÄÄRåªÁVzÀÝgÀÆ, JZÀÑjPÉ ªÀ»¸ÀzÀ ªÀÄvÀÄÛ ¯Á¨sÀ CxÀªÁ DzÁ0iÀÄªÀ£ÀÄß ªÉÆzÀ® CxÀªÁ KPÉÊPÀ GzÉÝÃ±ÀªÁV vÀ¼ÀÄîªÀ ¸À0¸ÉÜUÀ¼ÀÄ, ªÁå¥ÁgÀzÀ ¸À0¸ÉÜUÀ¼ÀÄ[23] ±ÉÊPÀëtÂPÀ ¸À0¸ÉÜUÀ¼ÀÄ[24] CxÀªÁ EvÀgÀ 0iÀiÁªÀÅzÉÃ ¯Á¨sÀgÀ»vÀ ¸À0¸ÉÜ¼ÁVgÀ§ºÀÄzÀÄ J0§ C0±ÀªÀ£ÀÄß vÀgÀÄªÀ KPÉÊPÀ PÉ®¸ÀªÁVzÉ. ªÀÄvÀÄÛ vÀªÀÄä GvÀà£Àß/¸ÉÃªÉUÀ¼À£ÀÄß ºÉZÀÄÑwÛgÀÄªÀ §¼ÀPÉzÁgÀgÀ ¸À0SÉå¬Ä0zÀ CxÀªÁ 0iÀÄÄ¤mïUÀ¼À£ÀÄß ªÀiÁgÁl ªÀiÁqÀÄªÀÅzÀj0zÀ, UÀÄj0iÀÄ£ÀÄß C¼ÀªÀr¹PÉÆ¼ÀÄîªÀÅzÀÄ, PÁ0iÀÄðPÀëªÀÄvÉ0iÀÄ ªÉÄÃ°éZÁgÀuÉ ªÀÄvÀÄÛ ¤0iÀÄ0vÀæt, ¨É¯É KjPÉ (¯Á¨sÀzÁ0iÀÄPÀ)0iÀÄ DqÀªÁqÀ®Ä ¥ÁægÀ0©ü¹zÁUÀ WÀ£ÉÆÃzÉÝÃ±À vÀ£Àß £ÉÆÃlªÀ£ÀÄß PÀ¼ÉzÀÄPÉÆ¼ÀÄîvÀÛzÉ. UÁæºÀPÀgÀÄ GzÉÝÃ±À¥ÀÇªÀðPÀªÁV, ¸Àé0iÀÄ0¥ÉæÃjvÀªÁV RjÃ¢¸ÀÄªÀ §zÀ®Ä KPÀ¸Áé ªÀÄåzÀ ¸ÁÜ£À CxÀªÁ ««zsÀ jÃw0iÀÄ°è[25] ªÀiÁgÀÄPÀmÉÖ ¥Áæ¨sÀ®å¢0zÀ UÁæºÀPÀgÀ£ÀÄß ¥ÀÅ£ÀgÁªÀwðvÀ RjÃ¢UÉ ¹®ÄQ¸ÀÄªÀ ªÀÄÆ® ªÀiÁgÁlªÁzÀ 0iÀÄÆ¤mïUÀ¼À PÁgÀtzÀ §UÉÎ JZÀÑjPÉ0iÀÄ£ÀÄß vÉUÉzÀÄPÉÆ¼Àî¢zÀÝgÉ £À0vÀgÀzÀ PÀæªÀÄUÀ¼ÀÄ ¸ÀºÀ zÉÆÃµÀ¥ÀÇjvÀªÁUÀ§ºÀÄzÀÄ.

¨ÁUÀÄ«PÉ0iÀÄ ©0zÀÄ : CUÀvÀå¢0zÀ zÀÄgÁ±ÉUÉ

WÀ£ÉÆÃzÉÝÃ±ÀzÀ gÀPÀëPÀgÁzÀ ¥ÀæªÀvÀðPÀgÀÄ CzÀgÀ §UÉÎ eÁUÀgÀÆPÀgÁVgÀ¢zÀÝgÉ ªÀÄvÀÄÛ GvÁìºÀ¨sÀjvÀgÁVgÀ¢zÀÝgÉ (UÁæºÀPÀgÀÄ CªÀgÀ ºÀÈzÀ0iÀÄPÉÌ ºÀwÛgÀªÁV), «wÛÃ0iÀÄ ¥Àj¨sÀµÉ0iÀÄ°è 0iÀÄ±À¸ÀÄì CªÀgÀ£ÀÄß ºÀtPÁ¹£À ¥Àj¨sÁµÉ0iÀÄ°è ªÀiÁvÀæ ¸À0¸ÉÜ0iÀÄ

PÁ0iÀÄðPÀëªÀÄvÉ0iÀÄ£ÀÄß C¼É0iÀÄ®Ä vÀ¼ÀÄîvÀÛzÉ. CªÀgÀÄ PÉ®ªÀÅ ¥Á®ÄzÁgÀgÉÆ0¢UÉ PÉÊZÀ¼ÀPÀ vÉÆÃj¸À®Ä ¥ÁægÀ0©ü¸À§ºÀÄzÀÄ ªÀÄvÀÄÛ EvÀgÀgÀ£ÀÄß ªÉÆÃ¸ÀUÉÆ½¸À§ºÀÄzÀÄ[26].

ªÀiÁ°ÃPÀgÀÄ G£ÀßvÀ ªÀÄlÖzÀ ªÀåªÀ¸ÁÜ¥ÀPÀgÀÄUÀ¼À ¥ÁvÀæªÀ£ÀÄß ªÀ»¹PÉÆ0qÀgÉ ªÀÄvÀÄÛ ¯Á¨sÀªÀ£ÀÄß ªÉÆzÀ® GzÉÝÃ±ÀªÁV[27] ¤0iÉÆÃf¸À®Ä ¥ÁægÀ0©ü¹zÀgÉ (¨É¯É0iÀÄ£ÀÄß PÀÄ±À®vÉ¬Ä0zÀ ¸Á¢ü¸ÀÄªÀÅzÀÄ) zÉÆqÀØzÁV[29] ªÀÄvÀÄÛ ²æÃªÀÄ0vÀgÁUÀ¨ÉÃPÉ0§[28] ªÉÊ0iÀÄQÛPÀ ªÀÄºÀvÁéPÁ0PÉë0iÀÄ£ÀÄß ¸Á¢ü¸À®Ä CzÀgÀ ªÀÄÆ®PÀ CªÀgÀÄ ¯Á¨sÁ0±ÀUÀ¼À£ÀÄß, ¨ÉÆÃ£À¸ï µÉÃgÀÄUÀ¼À£ÀÄß ªÀÄvÀÄÛ §0qÀªÁ¼À ªÀ£ÀÄß ¯Á¨sÀUÀ¼À gÀÆ¥ÀzÀ°è C©üªÀÈ¢ÝºÉÆ0¢zÀgÉ, ¤zsÀ£ÀªÁV GzÉÝÃ±ÀzÀ zÀÈ¶Ö0iÀÄ£ÀÄß ªÀÄvÀÄÛ UÁæºÀPÀgÀ PÁ¼Àf0iÀÄ£ÀÄß PÀ¼ÉzÀÄPÉÆ¼ÀÄîvÀÛzÉ (UÁæºÀPÀgÀ ¸À0SÉå ªÀÄvÀÄÛ ªÀiÁgÁlªÁzÀ 0iÀÄÆ¤mïUÀ¼À ªÉÄÃ¯É MvÀÄÛ ¤ÃqÀÄªÀÅzÀÄ). ¢ÃWÁðªÀ¢ü0iÀÄ°è CªÀgÀÄ ¸ÀªÀiÁdzÀ §UÉÎ0iÀÄÆ PÁ¼Àf0iÀÄ£ÀÄß PÀ¼ÉzÀÄPÉÆ¼Àî§ºÀÄzÀÄ (C0zÀgÉ CªÀgÀÄ ªÀåªÀºÁgÀªÀ£ÀÄß £ÀqÉ¸ÀÄwÛgÀÄªÀ zÉÃ±À) ªÀÄvÀÄÛ £À0vÀgÀzÀ zÉÆqÀØ D¸ÀQÛUÉ «gÀÄzÀÞªÁV PÉ®¸À ªÀiÁqÀ®Ä ¥ÁægÀ0©ü¸ÀÄvÁÛgÉ[30]. ¸À0¸ÉÜUÀ¼À°è, PÁ0iÀÄðPÀëªÀÄvÉ0iÀÄ ªÀiÁ¥À£ÀªÁV PÉÃªÀ® ¯Á¨sÀ ªÀÄvÀÄÛ DzÁ0iÀÄzÀ ªÉÄÃ¯É UÀªÀÄ£ÀªÀ£ÀÄß PÉÃ0¢æÃPÀj¸À®Ä ¥ÁægÀ0©ü¹zÀgÉ, C0wªÀÄªÁV GzÉÝÃ±ÀzÀ ªÉÄÃ°£À UÀªÀÄ£ÀªÀ£ÀÄß PÀ¼ÉzÀÄºÉÆÃUÀÄvÀÛzÉ.

WÀ£ÉÆÃzÉÝÃ±ÀzÀ £ÉÆÃlªÀ£ÀÄß PÀ¼ÉzÀÄPÉÆ¼ÀÄîªÀ ¥ÀjuÁªÀÄ

WÀ£ÉÆÃzÉÝÃ±Àzï £ÉÆÃlªÀ£ÀÄß PÀ¼ÉzÀÄPÉÆ¼ÀÄîªÀ ¥ÀjuÁªÀÄUÀ¼ÀÄ zÀÄgÀzÀÈµÀÖPÀgÀ ªÀÄvÀÄÛ «£Á±ÀPÁj. C0vÀºÀ ¸À0¸ÉÜUÀ¼ÀÄ PÀæªÉÄÃt ªÀåªÀºÁgÀªÀ£ÀÄß £ÀqÉ¸À®Ä ªÀiÁgÀÄPÀmÉÖ ¥ÀjPÀ®à£É0iÀÄ£ÀÄß§¼À¸ÀÄªÀÅzÀj0zÀ ªÀiÁgÁlzÀ ¥ÀjPÀ®à£É0iÀÄ£ÀÄß §¼À¸ÀÄªÀvÀÛ ZÀ°¸ÀÄvÀÛªÉ[31] MmÁÖgÉ0iÀiÁV ªÀiÁgÀÄPÀmÉÖ0iÀÄ ªÀÄÆ®¨sÀÆvÀ C0±ÀUÀ¼À£ÀÄß ¤gÁPÀj¸ÀÄvÀÛªÉ. vÀªÀÄä UÀªÀÄ£ÀªÀ£ÀÄß, UÁæºÀPÀgÀ ¥ÀæªÀÄÄR CUÀvÀåUÀ¼À£ÀÄß UÀÄgÀÄw¸ÀÄªÀÅzÀÄ ªÀÄvÀÄÛ CªÀÅUÀ¼À£ÀÄß ¥ÀÇgÉÊ¸À®Ä ºÉÆ¸À GvÀà£Àß ªÀÄvÀÄÛ ¸ÉÃªÉUÀ¼À£ÀÄß «£Áå¸ÀUÉÆ½¸ÀÄªÀÅzÀj0zÀ, GvÀà£Àß/GvÁàzÀ£Á vÀ0vÀæeÁÕ£ÀzÀ DªÀÄzÀÄ ªÀÄÆ®PÀ FUÁUÀ¯ÉÃ ®¨sÀå«gÀÄªÀ GvÀà£Àß CxÀªÁ ¸ÉÃªÉ0iÀÄ£ÀÄß ¨ÉÃgÉ PÀqÉUÉ ªÀiÁgÁl ªÀiÁqÀÄªÀvÀÛ §zÀ¯Á¬Ä¸ÀÄvÀÛzÉ. ¥ÀæQæ0iÉÄ0iÀÄ°è ºÉÆ¸À GvÀà£Àß «£Áå¸ÀPÁlV MvÀÛqÀ ªÀÄvÀÄÛ PÁ¼Àf PÀrªÉÄ0iÀiÁUÀÄvÀÛzÉ.

ªÀiÁgÀÄPÀmÉÖ0iÀÄ ªÉÆzÀ® '¦' ¥ÀjUÀt£É ªÀÄvÀÄÛ C¨sÁå¸À¢0zÀ ºÉÆgÀUÀÄ½0iÀÄÄªÀÅzÀgÉÆ0¢UÉ, GvÁàzÀ£Á C0±ÀUÀ¼À ªÉÄÃ°£À ¤0iÀÄ0vÀætªÀÅ ¨sÁUÀ±À: CxÀªÁ ¸À0¥ÀÇtðªÁV PÀ¼ÉzÀÄºÉÆÃUÀÄvÀÛzÉ, «±ÉÃµÀªÁV GvÀà£ÀßªÀ£ÀÄß DªÀÄzÀÄ ªÀiÁrPÉÆ0qÀgÉ CxÀªÁ vÀ0vÀæeÁÕ£ÀzÀ DªÀÄzÀÄ ªÀÄÆ®PÀ GvÁà¢¹zÀgÉ[32] GvÀà£ÀßzÀ ªÉZÀÑzÀ ªÉÄÃ¯É £ÀµÀÖ G0mÁUÀÄvÀÛzÉ ªÀÄvÀÄÛ ºÁUÉ0iÉÄÃ ¨É¯É0iÀÄ ªÉÄÃ¯É.

¸À0¸ÉÜ0iÀÄÄ 3£ÉÃ ‘¦’ GvÉÛÃd£ÀzÉÆ0¢UÉ (¸À0¥ÀÇtðªÁV ªÀ0a¸ÀÄªÀ) ªÀÄvÀÄÛ 4£ÉÃ ‘¦’ C0zÀgÉ «vÀgÀuÉ0iÉÆ0¢UÉ ªÀiÁvÀæ DqÀ¼ÀÄ PÀrªÉÄ0iÀiÁUÀÄvÀÛzÉ.

eÁUÀwPÀ ªÀåªÀºÁgÀzÀ £Á0iÀÄPÀvÀézÀ £ÀµÀÖ

JgÀqÀÄ ‘¦’UÀ¼À ªÉÄÃ¯É £ÀµÀÖzÀ UÀªÀÄ£À ªÀÄvÀÄÛ ¤0iÀÄ0vÀætzÀ ºÉÆgÀvÁV0iÀÄÆ, zÉÆqÀØ PÀ0¥É¤0iÀÄÄ ¨sÁgÀvÀzÀ0vÀºÀ zÉÆqÀØ zÉÃ±ÀzÀ°è (UÁæºÀPÀ «¨sÁUÀUÀ¼À M0zÀÄ ±ÉæÃtÂ0iÉÆ0¢UÉ) zÉÃ²Ã0iÀÄ ªÀiÁgÀÄPÀmÉÖ0iÀÄ°è ¸Àé®à ªÀÄnÖUÉ ¸Àà¢üð¸À§ºÀÄzÀÄ, DzÀgÉ DlzÀ ¤0iÀÄªÀÄUÀ¼À£ÀÄß ¤zsÀðj¸ÀÄªÀ eÁUÀwPÀ DlUÁgÀ£ÁV ºÉÆgÀºÉÆªÀÄä®Ä ¸ÁzsÀå«®è. zÉÃ²Ã0iÀÄ ¨sÁj ²æÃªÀÄ0vÀgÀÄ UÁvÀæ ªÀÄvÀÄÛ ²æÃªÀÄ0wPÉ0iÀÄ «µÀ0iÀÄzÀ°è «±Àé ±ÉæÃ0iÀiÁ0PÀ ºÉÆ0¢zÀÝgÀÆ ¸ÀºÀ eÁUÀwPÀ G¥ÀUÀÄwÛUÉzÁgÀgÀÄ/ªÁå¥ÁjUÀ¼ÁV ªÉÆzÀ® CxÀªÁ PÉÆ£É0iÀÄ ±ÉæÃ0iÀiÁ0PÀªÀ£ÀÄß ¥ÀqÉ0iÀÄ§ºÀÄzÀÄ, DzÀgÉ ¸ÀºÀ £Á0iÀÄPÀÄæ ªÀÄvÀÄÛ CªÀgÀ ¸ÀºÀ0iÉÆÃVUÀ½0zÀ ¥Àæ±À¹ÛUÀ¼À £À0vÀgÀ ¥Àæ±À¹ÛUÀ¼À£ÀÄß ¤ÃqÀ¯ÁVzÀÝgÀÆ eÁUÀwPÀ £Á0iÀÄPÀgÁV ºÉÆgÀºÉÆ«Ää®è[33]. GzÁºÀgÀuÉUÉ DgïLJ¯ï ¨sÁgÀvÀzÀ°è ¨sÁj zÉÆqÀØ ¸À0¸ÉÜ DzÀgÉ CzÀ£ÀÄß ©ænÃµï ¥ÉmÉÆæÃ°0iÀÄ0 (©¦) ¤PÉÆÃ £À0vÀºÀ eÁUÀwPÀ £Á0iÀÄPÀgÀ ¸ÀºÁ0iÀÄ«®èzÉ vÉÊ®/C¤®ªÀ£ÀÄß C£ÉéÃ¶¸À®Ä CxÀªÁ vÉUÉ0iÀÄ®Ä ¸ÁzsÀåªÉÃ? CxÀªÁ E£ÉÆáÃ¹¸ï ªÉÄÊPÉÆæÃ¸Á¥sïÖ£ÉÆ0¢UÉ ¸Àà¢üð¸À§ºÀÄzÉÃ?

C£ÉÃPÀ ¨sÁgÀwÃ0iÀÄ zÉÆqÀØ PÁ¥ÉÇÃðÃgÉÃmïUÀ¼À°è ‘WÀ£ÉÆÃzÉÝÃ±À’ ¥ÀæeÉÕ0iÀÄ £ÀµÀÖzÉÆ0¢UÉ, C0zÀgÉ ¸ÀPÁðgÀzÀ ¤ÃwUÀ¼À ¨É0§®zÉÆ0¢UÉ ¸ÀªÀiÁdzÀ ¨É¼É0iÀÄÄwÛgÀÄªÀ ªÀÄvÀÄÛ GzÀ0iÉÆÃ£ÀÄäR CUÀvÀåUÀ¼À£ÀÄß ¥ÀÇgÉÊ¸À®Ä GvÀà£Àß ªÀÄvÀÄÛ ¸ÉÃªÉUÀ¼À£ÀÄß «£Áå¸ÀUÉÆ½¸ÀÄªÀ PÁ¼Àf (¨sÁgÀwÃ0iÀÄ DyðPÀvÉ0iÀÄ CeÁUÀgÀÆPÀvÉ0iÀÄ£ÀÄß vÉgÉzÀÄ), ¨É¼ÀªÀtÂUÉ0iÀÄ VÃ¼ÀÄ (¥ÀæªÀÄÄR ªÁå¥ÁgÀ ªÀÄvÀÄÛ «zÉÃ² «¤ªÀÄ0iÀÄ zÀgÀUÀ¼À ¥ÀæwPÀÆ® ¸ÀªÀÄvÉÆÃ®£ÀªÀ£ÀÄß ºÉaÑ¸À®Ä)[34] ªÀÄvÀÄÛ zsÀ£À ¸ÀºÁ0iÀÄPÁÌV zÉÃ²Ã0iÀÄ ¸À0¥À£ÀÆä®UÀ¼À PÉÆgÀvÉ, zÀÄ¨Áj ¨É¼ÀªÀtÂUÉ[35] eÁUÀwPÀ £Á0iÀÄPÀ£ÁV (DmÁUÁgÀ) ¥ÀæªÀÄÄR ¸ÁÜ£ÀªÀ£ÀÄß ¥ÀqÉzÀÄPÉÆ¼ÀÄîªÀÅzÀQÌ0vÀ ¨sÁgÀvÀªÀ£ÀÄß zÉÆqÀØ eÁUÀwPÀ ªÀiÁgÀÄPÀmÉÖ0iÀÄ£ÁßV ªÀiÁrzÉ.

E0zÀÄ C£ÉÃPÀ ¥ÀæªÀÄÄR gÁdPÁgÀtÂUÀ¼ÀÄ ªÀÄvÀÄÛ zÉÆqÀØ ªÀÄvÀÄÛ ¸ÀtÚ ¸Á0¹ÜPÀ ¸À0¸ÉÜUÀ¼ÀÄ ¸ÀªÀiÁdzÀ(UÁæºÀPÀgÀ) PÁ¼Àf0iÀÄ£ÀÄß PÀ¼ÉzÀÄPÉÆ0rgÀÄªÀ0vÉ vÉÆÃgÀÄwÛzÉ ªÀÄvÀÄÛ CzÀÄ ¨sÀÆ¸Áé¢üÃ£À[36], 2f vÀ0gÀ0UÁ0vÀgÀ ºÀ0aPÉ, PÉf d¯Á£À0iÀÄ£À M¥Àà0zÀ CxÀªÁ PÀ°èzÀÝ®Ä ¤PÉëÃ¥ÀUÀ¼À ºÀ0aPÉ0iÀÄ0vÀºÀ ¸ÁªÀðd¤PÀ ¸À0¥À£ÀÆä®UÀ¼À ¥ÀgÀªÁ£ÀVUÀ¼À£ÀÄß ªÀÄÆ¯ÉUÀÄ0¥ÀÅ ªÀiÁqÀÄªÀ ªÀÄÆ®PÀ ¨É¼ÀªÀtÂUÉ0iÀÄ£ÀÄß ¤ªÀð»¸ÀÄªÀ°è vÉÆqÀVzÁÝgÉ. gÁdPÁgÀtÂUÀ¼ÀÄ, ªÀåQÛUÀ¼ÀÄ ªÀÄvÀÄÛ ¥ÀPÀëUÀ¼ÀÄ ZÀÄ£ÁªÀuÉ0iÀÄ°è UÉzÀÄÝ C¢üPÁgÀPÉÌ

§gÀ®Ä ¸ÀªÀiÁdzÀ zÉÆqÀØ ªÀUÀðªÀ£ÀÄß §¼À¹PÉÆ0qÀÄ, zÉÆqÀØ ¸À0¸ÉÜUÀ¼ÀÄ/ªÀåQÛUÀ¼ÀÄ ²æÃªÀÄ0vÀgÁUÀ®Ä ªÀÄvÀÄÛ zÉÆqÀØªÀgÁUÀ®Ä ¸Àà¢üð¸ÀÄvÁÛgÉ, E§âgÀÆ ¸ÀªÀiÁdzÀ zÉÆqÀØ »vÁ¸ÀQÛUÀ¼À ªÉZÀÑzÀ°è zÀÄr0iÀÄÄvÁÛgÉ, ¨sÀæµÁÖZÁgÀ, CgÁdPÀvÉ, C¥ÁæªÀiÁtÂPÀvÉ0iÀÄ£ÀÄß0lÄªÀiÁqÀÄvÁÛgÉ ªÀÄvÀÄÛ ¸Á0PÁæ«ÄPÀªÁV ºÀgÀqÀÄªÀ ¸ÁªÀiÁfPÀ ¦qÀÄUÀÄUÀ¼ÁUÀÄwÛzÁÝgÉ.

ªÀÄÄPÁÛ0iÀÄzÀ «ªÀÄ±ÉðUÀ¼ÀÄ

§£ÁðqïðgÀªÀgÀ J0§vÀÄÛ ªÀµÀðUÀ¼À ºÀ¼É0iÀÄ PÉ®¸ÀªÀÅ vÀ0vÀædÕjUÉ ¥Àæ¸ÀÄÛvÀªÁVgÀÄªÀÅzÀÄ ªÀiÁvÀæªÀ®èzÉ £À£Àß£ÀÄß ¥ÀæZÉÆÃ¢¸ÀÄvÀÛ¯ÉÃ EzÉ, DzÀgÉ E0¢UÀÆ CzÀÄ ¨sÁgÀvÀzÀ°è PÁ¥ÉÇðÃgÉÃmïUÀ¼À **¢ÃWÀð G½«UÉ ¥Àæ§® ªÀiÁUÀðzÀ²ð0iÀiÁUÀ§®èzÀÄ**; CªÀÅUÀ¼ÀÄ zÉÃ²Ã0iÀÄ SÁ¸ÀV ªÀ®0iÀÄzÀ ¸À0¸ÉÜUÀ¼ÁVgÀ° CxÀªÁ ¸ÁªÀðd¤PÀ ªÀ®0iÀÄzÀªÀÅUÀ¼ÁVgÀ° CxÀªÁ ¨sÁgÀvÀzÀ°è£À §ºÀÄgÁ¶ÖçÃ0iÀÄ ¸À0¸ÉÜUÀ¼ÉÃ DVgÀ°, ªÀÄvÀÄÛ CªÀÅUÀ¼À£ÀÄß ªÀåªÀºÁgÀzÀ ªÀÄÆ®¨sÀÆvÀ C0±ÀUÀ½0zÀ ºÉZÀÄÑ PÉÆaÑºÉÆÃUÀÄªÀÅzÀ£ÀÄß vÀqÉ0iÀÄÄvÀÛzÉ. C£ÉÊwPÀ gÁdPÁgÀtÂUÀ¼ÀÄ ªÀÄvÀÄÛ C¢üPÁgÀ±Á»UÀ¼ÀÄ vÀªÀÄä ¢ÃWÁðªÀ¢ü0iÀÄ §zÀÄPÀÄ½0iÀÄÄ«PÉ0iÀÄ£ÀÄß ªÀÄvÀÄÛ 0iÀÄ±À¸Ài£ÀÄß PÁ¥ÁqÀ®Ä ¸ÁzsÀå«®è.

§£ÁðqïðgÀªÀgÀ PÀÈwUÀ¼ÀÄ ¤ªÀðºÀuÁ ¸À0¸ÉÜUÀ¼À ¸Àé0vÀ DqÀ½vÀPÉÌ ¸ÀªÀiÁ£ÀªÁV ¥Àæ¸ÀÄÛvÀªÁVzÉ ªÀÄvÀÄÛ ¥ÀjPÀ®à£Á Cr¥Á0iÀÄªÀ£ÀÄß ºÁPÀ®Ä ¥ÀoÀåPÀæªÀÄzÀ C«¨sÁdå C0UÀªÁV ªÀiÁqÀ¨ÉÃPÀÄ.

1. ¥ÀæPÀgÀt ‘E¸ï ¸Áä¯ï §Ään¥sÀÅ¯ï? (J) ªÀÄvÀÄÛ (©) www.smgi.in/cases/c30.pdf and www.smgi.in/cases/c31.pdf C£ÀÄß £ÉÆÃr.
2. www.smgi.in/rpweb/p23ref.doc £ÉÆÃr.
3. 1970gÀ zÀ±ÀPÀzÀ°è ªÀiË0¨ÉÊ£À°è C£ÉÃd dªÀ½ VgÀtÂUÀ¼ÀÄ ªÀÄvÀÄÛ EvÀgÀ PÉÊUÁjPÉUÀ¼À PÀÄ¹vÀPÉÌ PÁgÀtªÁzÀ zÀvÁÛ ¸ÁªÀÄ0vïgÀªÀgÀ ¨ÉÃrPÉUÀ¼À£ÀÄß £ÉÆÃr CxÀªÁ Kgï¯ÉÊ£ïì £ÀµÀÖ¢0zÀ §¼À®ÄwÛzÁÝUÀ®Æ ¸ÀºÀ E0r0iÀÄ Kgï¯ÉÊ£ïì ¥ÉÊ®mïUÀ¼ÀÄ ºÉaÑ£À ªÉÃvÀ£À ªÀÄvÀÄÛ ¸ÀªÀ®vÀÄÛUÀ½UÉ ¨ÉÃrPÉ ¸À°è¹zÀgÀÄ.
4. ºÉaÑ£À ¯Á¨sÁ0±ÀUÀ¼ÀÄ, ¨ÉÆÃ£À¸ï µÉÃgÀÄUÀ¼À£ÀÄß «vÀj¸ÀÄªÀ ¸À0¸ÉÜUÀ¼ÀÄ, ºÉaÑ£À DzÁ0iÀÄªÀ£ÀÄß PÉÃ¼ÀÄªÀ C¥Á0iÀÄzÀ §0qÀªÁ¼ÀUÁgÀgÀÄ EvÁå¢UÀ¼À£ÀÄß £ÉÆÃr.
5. “D¯Áð PÉ«ÄPÀ¯ïì °«ÄmÉqï” ¥ÀæPÀgÀtªÀ£ÀÄß £ÉÆÃr ªÀÄvÀÄÛ j¯É0iÀÄ£ïì E0qÀ¹ÖçÃ¸ï£À ªÀÄÄSÉÃ±ï C0¨Á¤, UÁå¸ï DzsÁjvÀ xÉgÀ¯ï ¥ÀªÀgï ¸ÉÖÃµÀ£ïUÀ½0zÀ PÉf ¨ÉÃ¹£ï UÁå¸ï ¸ÀgÀ§gÁdÄUÀ½UÉ ºÉaÑ£À ¨É¯É0iÀÄ ¨ÉÃrPÉ¬ÄqÀÄwÛzÁÝgÉ, ***UÁå¸ï ¨É¯É0iÀÄ ¸ÀªÀÄ¸Éå-¢ »0zÀÆ*** CzÀÄ J£ïn¦¹ DVgÀ° CxÀªÁ CªÀgÀ ¸Àé0vÀ ¸ÀºÉÆÃzÀágÀ£À j®0iÀÄ£ïì ¥ÀªÀgï DVgÀ°, D

«zÀÄåvï PÉÃ0zÀæUÀ¼À ¸ÀÜVvÀ¢0zÁV DyðPÀvÉUÉ £ÀµÀÖªÀ£ÀÄß0lÄªÀiÁqÀÄªÀ ¥ÀÇgÉÊPÉ0iÀÄ£ÀÄß PÀrªÉÄ ªÀiÁqÀÄvÀÛzÉ.

6. PÉÆqÁPï (PÁåªÀÄgÁzÀ°è «±Àé £Á0iÀÄPÀgÀÄ) ªÀÄvÀÄÛ £ÉÆÃQ0iÀiÁ ¥ÀvÀ£ï, gÉÊ¯ÉéÃ ¸ÁÖ¯ïUÀ½0zÀ ¨sÁgÀwÃ0iÀÄ w0rUÀ¼À PÀtägÉ.
7. dÄªÁj CUÉÆæÃ °., LLJ0J, UÉÆÃ¥Á¯ï PÀÈµÀÚ£ï ªÀÄvÀÄÛ ²æÃ¤ªÁ¸À gÁªï, J£Áæ£ï ¥ÀæPÀgÀt CxÀªÁ 0iÀÄÆ¤0iÀÄ£ï PÁ¨ÉðÊqï E0r0iÀiÁ-¨sÉÆÃ¥À¯ï C¤® zÀÄgÀ0vÀ ¥ÀæPÀgÀtªÀ£ÀÄß £ÉÆÃr.
8. PÀÈµÀÚPÀÄªÀiÁgï, “JQìmï CxÀªÁ gÉ£ÉÊ¸Á£îì?” ¥ÉÃ¥Àgï ¥Àæ¸ÀÄÛvÀ¥Àr¸À¯ÁVzÉ.
9. C£ÉÃPÀ ¸À0¸ÉÜUÀ¼ÀÄ ¸ÀªÀPÀ½ ¯ÉPÀÌ¥ÀvÀæ ¤ªÀðºÀuÉUÉ «ªÀiÁ «zsÁ£ÀªÀ£ÀÄß C£ÀÄ¸Àj¸ÀÄªÀÅ¢®è CxÀªÁ ¤ªÀðºÀuÉUÁV ºÀtªÀ£ÀÄß «ÄÃ¸À°qÀÄªÀÅ¢®è ªÀÄvÀÄÛ EvÀgÀ GzÉÝÃ±ÀUÀ½UÁV ¸ÀªÀPÀ½ ºÀtªÀ£ÀÄß ºÁ¼ÀÄªÀiÁqÀÄªÀÅ¢®è, 0iÀÄ0vÉÆæÃ¥ÀPÀgÀtUÀ¼ÀÄ, PÀlÖqÀUÀ¼ÀÄ EvÁå¢ 5-10 ªÀµÀðUÀ¼ÀµÀÄÖ ºÀ¼É0iÀÄzÁV ªÀÄvÀÄÛ §¼ÀPÉ0iÀÄ°è®èzÀ PÁgÀt £À«ÃPÀgÀt/DzsÀĤÃPÀgÀtPÁÌV ºÀtzÀ ¸ÀªÀÄ¸ÉåUÀ½UÉ PÁgÀtªÁUÀÄvÀÛzÉ.
10. 1990gÀ PÉÆ£É0iÀÄ°è, ºÉaÑ£À ¸ÀPÀÌgÉ/dªÀ½ VgÀtÂUÀ¼ÀÄ §¼ÀPÉ0iÀÄ°è®èzÀ PÁgÀt ªÀÄÄZÀÑ¨ÉÃPÁ¬ÄvÀÄ.
11. www.smgi.in/rpweb/p23 ref.doc C£ÀÄß £ÉÆÃr.
12. ¦ü°¥ï ¸É¯Éì¤Pï, ‘‘°ÃqÀgï²¥ï E£ï Crä¤¸ÉÖçÃ±À£ï’’
13. C§zï CºÀªÀÄzï ªÀÄvÀÄÛ ZÉÆÃ¥Àæ ‘¥Á±À£ï PÀÄ «£ï’’
14. ¦ü°¥ï ¸É¯Éì¤Pï, ‘‘°ÃqÀgï²¥ï E£ï Crä¤¸ÉÖçÃ±À£ï’’
15. C¥ÉÇÃ¯ÉÆÃ ºÁ¹àl¯ï J0lgï¥ÉæöÊ¸À¸ï °«ÄmÉqï ¥ÀæPÀgÀt, CxÀªÁ ¥ÀPïð vË° PÀ£Áìnð0iÀÄªÀiï ºÁ¹àl¯ï (J), (©) ªÀÄvÀÄÛ (¹) ¥ÀæPÀgÀtUÀ¼À£ÀÄß £ÉÆÃr.
16. »¤ß0Uï, ¹.Dgï. ¥Áè¤0Uï ¥sÁgï ¸ÁÖçlfPï ZÉÃ0eï
17. 0iÀÄÄ¦J¸ïnr¹ www.smgi.in/cases/c
18. ¸ÀÆÌl¸ïð E0r0iÀiÁ °«ÄmÉqï (J), (©), (¹) www.smgi.in/cases/c13.pdf www.smgi.in/cases/c14.pdf, www.smgi.in/cases/c15.pdf
19. ¸ÀvÀå0 PÀ0¥ÀÇål¸ïð ªÀ0ZÀ£É 2.5 ©°0iÀÄ£ï qÁ®gÀÄUÀ½UÉ ¨É¼É¢zÉ *http**://content.time.com/time/business/article/0,8599,1943185,00.html***
20. C0vÉÆÃ¤, Dgï.J£ï, UÉÆÃ«0zÀgÁd£ï, «. “ªÀiÁå£ÉÃeïªÉÄ0mï PÀ0mÉÆæÃ¯ ¹¸ÀÖªÀïî; ªÀiÁåPïUÉÆæ-»¯ï JdÄåPÉÃ±À£ï, 2007, 12£ÉÃ ªÀÄÄzÀæt.
21. PÀÄªÀiÁgï, PÀÈµÀÚ, “JQìmï CxÀªÁ gÉ£ÉÊ¸É£ïî”? qÀ§Äè÷ånM ¸ÀªÉÄãÃ¼À£ÀzÀ°è ¥Àæ¸ÀÄÛw¥Àr¹zÀ ¥Àæ§0zsÀ : “d£ÀgÀÄ K£À£ÀÄß w½zÀÄPÉÆ¼ÀÎ¨ÉÃPÀÄ”?, LLJ0J¯ï, ®PÉÆßÃ, ¥sÉ§æªÀj 22-23, 2001
22. C0vÉÆÃ¤ Dgï.J£ï, UÉÆÃ«0zÀgÁd£ï, «. op.cit.

23. j®0iÀÄ£ïì zÉÃ²Ã0iÀÄ «zÀÄåvï PÉÃ0zÀæUÀ½UÉ zÉÃ²Ã0iÀÄ C¤® ¥ÀÇgÉÊPÉUÉ C0vÀgÀgÁ¶ÖçÃ0iÀÄ zÀgÀUÀ¼À£ÀÄß ¤ÃqÀÄªÀ0vÉ ªÀÄ£À« ªÀiÁrgÀÄªÀÅzÀ£ÀÄß £ÉÆÃr, PÉ.f.¨ÉÃ¹£ï j¸ÉÆÃ¸Àð¸ï
24. zÉÃ±ÀzÀ ¨É¼É0iÀÄÄwÛgÀÄªÀ ªÀÄvÀÄÛ GzÀ0iÉÆÃ£ÀÄäR CªÀ±ÀåPÀvÉUÀ¼À£ÀÄß ¨É¼É¸À®Ä ªÀÄvÀÄÛ ¥ÀÇgÉÊ¸À®Ä ¸ÁPÀµÀÄÖ ºÀtªÀ£ÀÄß ºÉÆ0¢zÀÝgÀÆ C£ÉÃPÀ LLJ0 UÀ¼ÀÄ ±ÀÄ®Ìª£ÀÄß ºÉaÑ¹gÀÄªÀÅzÀÄ.
25. CzÉÃ jÃw PÉ®ªÀÅ ¸À0¸ÉÜUÀ¼ÀÄ ««zsÀ ªÀiÁzÀjUÀ¼À°è ªÀiÁgÁl ªÀiÁqÀÄªÀ PÁnðqïÓUÀ¼À0vÉ, ¦æ0lgï£À ¨É¯É0iÀÄ£ÀÄß ±Á¬Ä ªÀiÁgÁlzÀ ªÀÄÆ®PÀ ªÀÄ£ÀªÀjPÉ ªÀiÁrPÉÆ0rgÀÄªÀÅzÀÄ.
26. J¯Áè ¸ÀºÁgÁ ¥ÀæPÀgÀtUÀ¼À «ZÁgÀuÉUÉ ¸É© ¸ÀªÉÇðÃZÀÒ £Áå0iÀiÁ®0iÀÄªÀ£ÀÄß «£À0w¹zÀÄzÀÄ; 2f, ¸ÉàPÀÖçªÀiï ºÀ0aPÉUÀ¼ÀÄ, PÀ°èzÀÝ®Ä ¤PÉëÃ¥ÀUÀ¼À ºÀ0aPÉ EvÁå¢.
27. www.smgi.in/rpweb/p23ref.doc £ÉÆÃr
28. op.cit
29. op.cit
30. 2f ¸ÉàPÀÖçªÀiï ºÀ0aPÉ, PÀ°èzÀÝ®Ä ¤PÉëÃ¥À ºÀ0aPÉ, PÉf ¨ÉÃ¹£ï UÁå¸ï ¸À¥ÉèöÊ EvÁå¢UÀ¼À°è ºÀ¸ÀÛPÉëÃ¥À
31. y0iÉÆÃqÁgï ¯É«mï£À ±ÉæÃµÀÖ PÀÈw "ªÀiÁPÉðn0Uï ªÉÆå¦0iÀÄ" ºÁªÀðqïð §Äå¹£É¸ï jªÀÇå, dÄ¯ÉÊ-CUÀ¸ïÖ 1960, ¦¦. 45-56, ¦ü°¥ï PÉÆÃlègï, ªÀiÁPÉðn0Uï ªÀiÁå£ÉÃeïªÉÄ0mï
32. ¨sÁgÀvÀzÀ°è «zÉÃ² ¸ÀºÀ0iÉÆÃUÀ : GzÁjÃPÀgÀtzÀ ªÉÆzÀ®Ä ªÀÄvÀÄÛ £À0vÀgÀzÀ 0iÀÄÄUÀzÀ ªÀiÁzÀjUÀ¼À CzsÀå0iÀÄ£À, Dgï C0qï r, LLn, zÉºÀ°, d£ÀªÀj 10-11, 2003gÀ°è£À C0vÀgÀgÁ¶ÖçÃ0iÀÄ ¸ÀªÉÄäÃ¼À£ÀzÀ°è ¥Àæ¸ÀÄÛw¥Àr¸À¯ÁVzÉ.
ºÉÆ¸À GvÀà£ÀßzÀ C©üªÀÈ¢Þ : GzÁjÃPÀgÀt 0iÀÄÄUÀzÀ°è ¨sÁgÀwÃ0iÀÄ ¸À0¸ÉÜUÀ½UÉ ¥ÀæªÀÄÄR ¸ÀªÁ®Ä.
33. GzÀ0iÉÆÃ£ÀÄäR ªÀiÁgÀÄPÀmÉÖ zÉÊvÀåjUÉ eÁUÀwPÀªÁV ºÉÆÃUÀ®Ä QÃ°PÉÊ.
http://www.imd.org/reasearch/challenges/TC060-13-emerging-markets-stewart-black.cfm
34. PÀÄªÀiÁgï PÀÈµÀÚ, DyðPÀ vÀÄvÀÄð ¥Àj¹Üw : EzÀÄ ºÀÄ¹ PÀgÉ0iÉÄÃ?, J¸ïJ0J¥sï : 16£É ªÁ¶ðPÀ ¸ÀªÀiÁªÉÃ±À, LLJ0 PÉÆjhÄPÉÆÌÃqï, ªÉÄÃ 23-25, 2013gÀ°è ¥Àæ¸ÀÄÛvÀ¥Àr¹zÀ ¥ÀwæPÉ.
35. op.cit
36. ¨sÀÆ¸Áé¢üÃ£ÀzÀ §UÉ, ¸ÀªÉÇðÃZÀÒ £Áå0iÀiÁ®0iÀÄ ºÉÃ½zÀÄzÀÄ, ªÁ¯ï ¹ÖçÃmï d£Àð¯ï E0r0iÀiÁ, ªÉÄÃ 23-25, 2013

http://blogs.wsj.com/indiarealtime/2011/06/28/supreme-court-raises-its-voicee-on-land-acquisition/